

6 αστυνομικό

Βιβλιοδρόμιο

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024

Ο Αρνε Νταλ είναι στην πραγματικότητα ο σουηδός κριτικός λογοτεχνίας Γιαν Αρνάλντ. Με το ψευδώνυμο αυτό έγινε γνωστός διεθνώς. Τα βιβλία του έχουν πουλήσει περισσότερα από 5 εκατομμύρια αντίτυπα σε όλο τον κόσμο και έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από 32 γλώσσες. Για το συγγραφικό του έργο έχει λάβει πλήθος διακρίσεων τόσο στη Σουηδία όσο και στη Δανία και τη Γερμανία



Αρνε Νταλ

Κλιματική αλλαγή και «κλιματικοί τρομοκράτες»

Ο σουηδός μπεστ-σελερίστας στρέφεται από την Ευρώπη στη χώρα του και υπογράφει ένα νουάρ μυθιστόρημα το οποίο σηματοδοτεί την αφετηρία μιας νέας σειράς βιβλίων



ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΖΑΡΙΑΔΗΣ

Ενας από τους σημαντικότερους εκπρόσωπους της σύγχρονης σκανδιναβικής σχολής αστυνομικής λογοτεχνίας, ο συμπαθέστατος και γνωστός για την αγάπη του για τη χώρα μας Αρνε Νταλ, όπου διαθέτει ένα πολύ διευρυμένο αναγνωστικό κοινό, υπογράφει το τελευταίο του αστυνομικό, και όχι μόνο, μυθιστόρημα με τίτλο «Στο κέντρο του κύκλου» (εκδόσεις Μεταίχμιο), το οποίο σηματοδοτεί την αφετηρία μιας νέας σειράς του διάσημου συγγραφέα.

Η στροφή του συγγραφέα από την Ευρώπη στη χώρα του επιβεβαιώνεται, καθώς το σκηνικό της πλοκής διαδραματίζεται στη Σουηδία και αποτελεί την αρχή της ιστορίας μιας καινούργιας ερευνητικής ομάδας. Πρόκειται για τη Nova, την ομάδα που λειτουργεί υπό την ηγεσία της Εύας Νίμαν και ανήκει στη δικαιοδοσία της ΕΔΕ, της Εθνικής Διεύθυνσης Επιχειρήσεων και είναι

φανερό ότι θα συνεχίσει το έργο της και στα επόμενα μυθιστορήματα του Νταλ.

Όπως παρατηρούμε σε πολλά έργα της σύγχρονης σκανδιναβικής σχολής, η πλοκή ξεκινάει με κάποια γεγονότα, που ενώ εκ πρώτης όψεως δείχνουν ασύνδετα μεταξύ τους, προϊόντος του χρόνου θα αποδειχθεί ότι αποτελούν επεισόδια της ίδιας σειράς. Ο Νταλ, από τους πρώτους δημιουργούς της συγκεκριμένης οπτικής, παραθέτει μια σειρά φαινομενικά ανεξάρτητων εγκληματικών ενεργειών, για τις οποίες πρώτη αντιλαμβάνεται ότι έχουν κάποιο κοινό σημείο η ευφυής αρχιπεθεωρήτρια Εύα Νίμαν. Αυτή είναι που επιμένει να σχηματίσει μια ομάδα ερευνητών, που θα ασχοληθεί αποκλειστικά με την υπόθεση.

Σε ένα χωράφι, έξω από την Ουψάλα, βρίσκεται νεκρός μέσα στη φλεγόμενη BMW του ο διευθυντής μιας βιομηχανίας χάλυβα. Το περιστατικό θεωρείται ατύχημα και δεν εξετάζεται περαιτέρω. Όταν όμως ακολουθεί η έκρηξη μιας βόμβας, που απογειώνει έναν διαφημιστή και στέλνει το καρβουνιασμένο πτώμα του από το γραφείο του στο παρακείμενο πάρκο Βάσα, η ομάδα των ερευνητών υποψιάζεται

ότι οι δύο εγκληματικές ενέργειες πιθανόν να έχουν σχέση με το θέμα του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής. Οι υποψίες των ερευνητών φαίνεται να ενισχύονται όταν η Νίμαν λαμβάνει μία επιστολή, γραμμένη σε παλιά γραφομηχανή, η οποία δεν περιγράφει απλώς τα γεγονότα, αλλά προβλέπει μια σειρά από επερχόμενες επιθέσεις μεγαλύτερης κλίμακας. Την πρώτη επιστολή θα ακολουθήσουν και άλλες, η μελέτη των οποίων θα οδηγήσει την ομάδα Nova στην κατεύθυνση ενός «κλιματικού τρομοκράτη», που λειτουργεί στο ιδεολογικό πλαίσιο των ευαισθητοποιημένων πολιτών για το θέμα της κλιματικής αλλαγής.

Η πρώτη μεγάλη ανατροπή έρχεται όταν στο κάδρο των ερευνών μπαίνει ο Λούκας Φρισέλ, παλιός αστυνομικός και προϊστάμενος της Νίμαν. Κατά τη διάρκεια μιας απαγωγής, ο Φρισέλ, σκληρός πολέμιος της τεχνολογίας είχε αρνηθεί κάθε τεχνολογική βοήθεια στην προσπάθεια για τον εντοπισμό του θύματος. Οι έρευνες καθυστερήσαν, το θύμα δολοφονήθηκε και ο Φρισέλ παραιτήθηκε από την Αστυνομία και εξαφανίστηκε. Όπως αποδείχτηκε αργότερα, ο Φρισέλ ακολούθησε μια σύντομη καριέρα ως καθηγητής, όπου κατά τη διάρκεια των μαθημάτων του με επίκεντρο την προστασία του περιβάλλοντος και την επιβίωση μέσα στη φύση δημιούργησε έναν πυρήνα ακτιβιστών φοιτητών, πιστών ακολούθων των αρχών του. Η επόμενη φάση στη ζωή του ήταν να περάσει πολλά χρόνια ως επιβιωτιστής, ζώντας στο δάσος, μακριά από κάθε άνεση του σύγχρονου πολιτισμού.

Και το πρώτο μέρος κλείνει με τη σύλληψη του Φρισέλ και μια σειρά επίμονων ανακρίσεων του από τα μέλη της ομάδας Nova. Μόνο που οι αρχικές υποψίες για την εννοχή του θα τεθούν σύντομα υπό αμφισβήτηση. Είναι ο πρώην αστυνομικός υπεύθυνος για το κύμα των τρομοκρατικών ενεργειών ή κάτι δεν πάει καλά και ο ένοχος πρέπει να αναζητηθεί αλλού;

Το βασικό κομμάτι της πλοκής περιστρέφεται γύρω από δύο άξονες. Πρώτο, οι διαδικασίες της έρευνας για τον εντοπισμό του «κλιματικού τρομοκράτη». Δεύτερο, που ουσιαστικά εμπεριέχεται στο πρώτο, οι ανακρίσεις του Λούκα Φρισέλ από την ομάδα Nova και ιδιαίτερα από τη Σόνια Ριντ, με την οποία θα αναπτύξει μια ιδιαίτερη σχέση, δεδομένου ότι το παιχνίδι των ερωταποκρίσεων ανάμεσα στους δυο τους αποτελεί ένα αριστοτεχνικό δείγμα ψυχολογικής δουλειάς, ένα παιχνίδι γάτας και ποντικού όπου συχνά οι ρόλοι υποσυνείδητα αντιστρέφονται. Το μυθιστόρημα είναι ένα υποδειγματικό police procedural, ένα είδος που ο Νταλ και πολλοί σκανδιναβοί ομότεχνοί του αγαπούν και υπηρετούν με συνέπεια και επιτυχία εδώ και πολλά χρόνια.

Θεωρώ ότι «Στο κέντρο του κύκλου» ανιχνεύονται οι επιρροές του Νταλ. Από το ζεύγος των σουηδών πρωτοπόρων του είδους Μαγ Σγιέβαλ και Περ Βάλοε, μέχρι τον μοναδικό Χένρικ Μάνκελ. Το άρωμα που αποπνέει το μυθιστόρημα του Νταλ θυμίζει έντονα το αντίστοιχο των πρώτων έργων του Μάνκελ, όπου η διαδικασία της αστυνομικής έρευνας κυριαρχεί μέχρι την τελευταία λεπτομέ-

Αρχίζει να γίνεται εμφανής μια πρόθεση του Νταλ για μια στροφή σε μια ευρύτερη αναγνωστική βάση, σε ένα διευρυμένο κοινό. Στόχος φαίνεται να είναι η μεγαλύτερη εμπορικότητα αν και ποτέ εις βάρος της υψηλής ποιότητας, της λογοτεχνικότητας του κειμένου και του προσωπικού ύφους του συγγραφέα

ρεια. Κάτι ως φόρος τιμής στον μεγάλο συγγραφέα.

Παράλληλα, αρχίζει να γίνεται εμφανής μια πρόθεση του Νταλ για μια στροφή σε μια ευρύτερη αναγνωστική βάση, σε ένα διευρυμένο κοινό. Στόχος φαίνεται να είναι η μεγαλύτερη εμπορικότητα αν και ποτέ εις βάρος της υψηλής ποιότητας, της λογοτεχνικότητας του κειμένου και του προσωπικού ύφους του συγγραφέα. Ενα ακόμα στοιχείο που ενισχύει αυτή τη στροφή είναι και η δημιουργία της νέας ομάδας, καθώς και η σύνθεσή της. Η ηγέτιδα της ομάδας, αρχιπεθεωρήτρια Εύα Νίμαν, δεν περιγράφεται με καθαρές γραμμές, ο χαρακτήρας, ακόμα κι η εμφάνισή της, λες και κρύβεται από ένα πέπλο ομίχλης. Ο Λίντμπεργκ, ένας τυπικός σουηδός αστυνόμες, η Άνκαν το ίδιο με τη διαφορά ότι ο πρόσφατος χωρισμός την απελευθερώνει, ο Σαρβάνι, ένας ιδιαίτερα επίμονος και ταλαντούχος Αφγανός και πάνω από όλους η Σόνια Ριντ, με τα ψυχολογικά θέματα, την αγάπη για το αλκοόλ, μοιάζει το alter ego της Νίμαν.

Οι σκέψεις και οι ιδέες του μεγάλου σουηδού συγγραφέα αποτυπώνονται ξεκάθαρα στην πλοκή του νέου του έργου. Η ανησυχία για θέματα περιβάλλοντος και για την κλιματική αλλαγή, ο φόβος για την τρομοκρατία έστω και με μη ιδιολογικά κριτήρια, ο σκεπτικισμός για τις θέσεις του κράτους και της κοινωνίας απέναντι σε παρόμοια θέματα.

Φαίνεται ότι ο Νταλ σπινέει το σκηνικό για μια ομάδα που θα μας συντροφεύει με τις περιπέτειές της στο προσεχές μέλλον. Μέχρι και ο Φρισέλ, παρά την περιπέτεια και τις βασικές υποψίες για την εννοχή του, προορίζεται να μείνει στο προσκήνιο.

Το «Στο κέντρο του κύκλου» πρέπει να διαβαστεί σαν η αρχή, μάλλον ο πρόλογος, μιας νέας σειράς και να περιμένουμε τη συνέχεια της με μεγάλο ενδιαφέρον, δεδομένου του ξεκάθਾਰου οράματος για τη σύγχρονη κοινωνία και της μεγάλης ευαισθησίας, που έχει ο μεγάλος Σουηδός.

Για μια ακόμα φορά, ο Γρηγόρης Κονδύλης ξεπερνάει κάθε προσδοκία με το μεταφραστικό του έργο.



Arne Dahl
ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ

Μτφ. Γρηγόρης Κονδύλης
Εκδ. Μεταίχμιο
2024, σελ. 520
Τιμή 17 ευρώ